

Gemeente Meierijstad

Tav :- Commissie Ruimte, Economie en Bedrijfsvoering

- Rekenkamercommissie
- Wethouder H van Rooijen

Stadhuisplein 1

5461 KN Veghel

Onderwerp: duurzaamheidsscan Telos

Datum: 10 september 2018

Geachte heer/mevrouw,

Vol belangstelling heb ik de brief gelezen van de Rekenkamer inzake de reactie van ZLTO op het rapport Duurzaamheid en Participatie van Telos. De Rekenkamercommissie herkent zich niet in de opvattingen van ZLTO en haalt aan dat Telos een wetenschappelijk onderbouwde methode hanteert.

Ik neem graag even wat van u tijd om aan te tonen dat de Rekenkamercommissie zich ernstig vergist. Maar allereerst wil ik opmerkingen dat het toch wel triest is dat er niets wordt gedaan met de input van een belangenorganisatie die deskundig is op het gebied van stikstof.

Ik heb het werk verricht dat in mijn ogen de Rekenkamercommissie had moeten doen: ik heb onderzocht hoe Telos tot de conclusie komt dat de Meierijstadse boeren 343 kilo per hectare aan stikstof uitrijden daar waar 230 maximaal is toegestaan. Ik heb me daarbij gericht op Veghel, waar 437 kg stikstof per hectare zou worden uitgereden. Ik wil u er op wijzen dat Telos meerdere malen in het rapport schrijft dat er sprake is van 'ernstige bodemverontreiniging' in Meierijstad en dat dit komt door de intensieve veehouderij.

CBS

Telos geeft aan dat zij bepaalde CBS gegevens hanteren. Op de site van CBS worden de volgende voorbehouden gemaakt over deze tabel:

Benuttingsgraad mineralen

Het gebruik op landbouwbedrijven van stikstof en fosfaat uit dierlijke mest gedeeld door de plaatsingsruimte.

In sommige regionaal gedetailleerde eenheden komen aanzienlijke overschrijdingen voor van de plaatsingsruimte. Een sluitende verklaring hiervoor is niet te geven.

- *De mestproductie wordt toegerekend aan de hoofdvestiging. Wanneer het vee zich bevindt in een andere regio wordt de mestproductie aan de verkeerde regio toegerekend;*
- *De mestproductie kan te hoog zijn berekend omdat de landbouwtelling het aantal dieren overschat;*
- *De mesttransporten op de vervoersbewijzen kunnen niet zijn herkend als mesttransporten van landbouwbedrijven waardoor de mestafvoer wordt onderschat;*
- *Mest kan in voorraad zijn gebleven. Met voorraadvorming en -onttrekking wordt geen rekening gehouden;*

- Bij de toegestane bemesting gaan boeren uit van forfaitaire waarden voor de mestproductie die lager kan zijn dan de berekende mestproductie;
- Bij het gebruik van stikstof wordt de stikstofuitscheiding verminderd met de berekende gasvormige verliezen uit stal en opslag. Boeren mogen uitgaan van forfaitaire gasvormige verliezen die doorgaans kleiner zijn dan de berekende verliezen waardoor de hoeveelheid stikstof in de mest kleiner is. Hierdoor hoeft minder mest te worden afgevoerd;
- Bedrijven houden rekening met coulance bij handhaving en voeren te weinig mest af.

Statutaire vestigingsadressen versus huisvestigingsadressen

Dit had de alarmbellen bij de Rekenkamercommissie moeten doen afgaan. In 2015 is er namelijk al een uitspraak van de Raad van State geweest over het gebruik van CBS gegevens in relatie tot dierenaantallen in de gemeente. Er is toen uitgesproken door de RvS dat de CBS gegevens daar niet voor geschikt zijn. Het CBS is dan ook gestopt met het publiceren van de bewuste tabellen. Kennelijk is dat Telos compleet ontgaan. Ik kan u wel vertellen waarom dit juist in Veghel speelt: in Veghel woont namelijk de grootste varkensboer van Nederland. Hij heeft bijna 100.000 varkens waarvan er niet 1 in Veghel is gehuisvest. De varkens worden door CBS wel aan Veghel toegerekend omdat de diverse BV's van deze persoon in Veghel zijn gevestigd. Het toeval wil dat de naar alle waarschijnlijkheid tweede grootste varkensboer van Nederland ook in Veghel woont. Een wirwar aan bv's heeft minstens een vijftal locaties buiten Veghel. Deze twee bedrijven zijn echter zeker niet de enige twee met nevenvestigingen buiten Veghel. Waarschijnlijk gaat het om ongeveer 30.000 varkens.

Samenvattend: de mest en daarmee de stikstof van zo'n 130.000 varkens wordt toegerekend aan de grond in Meierijstad, terwijl die mest hier niet wordt uitgereden of zelfs maar geproduceerd.

	Kg stikstof per jaar per dier	Totaal kg stikstof per jaar per categorie
Biggen	3.5	211.575
Fokvarkens (zonder biggen)	19.7	256.100
Vleesvarkens	10.6	599.430
Totaal		1.067.105
Stikstof per hectare (4759 ha in Veghel)		224.23

Verdeling naar ratio (zoals door CBS in 2015 vastgesteld) wanneer er gerekend wordt met 130.000 varkens die ten onrechte aan Veghel zijn toegeschreven. Biggen is 46.5%, fokvarkens 10% en vleesvarkens 43.5%

Op basis van bovenstaande tabel kan de conclusie getrokken worden dat Telos met een toerekening komt die voor de gemeente Veghel 224.23 kg stikstof per hectare te hoog is. Dat wil zeggen dat er niet een stikstofbemesting van 437 kg per hectare is maar van 213 kg stikstof per hectare. Omdat er ook een categorie fokzeugen is met een stikstofemissie van 27 kilo, zijn ook bovenstaande cijfers een indicatie. In de tabel is er voor gekozen om niet met de hoogste stikstofemissie te rekenen. In de praktijk zal de categorie fokvarkens op een hogere stikstofemissie uit komen. Bovenstaande tabel is zo gekozen dat de berekening aan de onderkant van de daadwerkelijke stikstofemissie zit en niet aan de bovenkant.

De maximale wettelijke norm voor het uitrijden van mest is 230 kg. De Meierijstadse boeren overtreden de Meststoffenwet dus helemaal niet als er gerekend wordt met de juiste cijfers.

Wettelijke vervoersbewijzen

CBS telt alleen de wettelijke vervoersbewijzen. Dat is logisch maar geeft eveneens geen goed beeld. Neem ons eigen bedrijf: we hebben 130 hectare buiten Meierijstad liggen. Alle mest die op die grond beland is via transport binnen ons bedrijf en dus zonder wettelijk vervoersbewijs. In gemeenten met weinig grond is het heel gebruikelijk dat boeren grond buiten de gemeente hebben. Dit heeft CBS echter niet in beeld. CBS geeft dat zelf ook aan bij de cijfers, Telos kon dit dus weten. CBS heeft dus niet alle mesttransporten in beeld maar ook niet alle grond die de Meierijstadse boeren bezitten. CBS telt namelijk alleen de grond binnen de gemeentegrenzen. Het is lastig om dit te kwantificeren. Aannemelijk is dat dit minstens om 10% van de grond gaat.

Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie geeft aan dat Telos een wetenschappelijk onderbouwde methode hanteert en herkent zich niet in het beeld dat ZLTO schetst. Daarmee is kennelijk de kous af. De boeren herkennen zich niet in de valse beschuldigingen die Telos doet. Het is zeer kwalijk dat de Rekenkamer daar niet op een meer serieuze manier mee omgaat. De Rekenkamercommissie heeft de methode van Telos zelf op geen enkele manier onderzocht. Ook niet na aanwijzingen dat er fouten zijn gemaakt. Het benchmarken van gegevens zoals Telos dat doet is in mijn ogen onmogelijk. Zij hanteren per gemeente andere methodes om 'bodemonverontreiniging' te constateren en zij hanteren per gemeente een andere norm.

Verschillende methoden

Telos gebruikt diverse manieren om bodemonverontreiniging te constateren. In Meierijstad is dat kilo's stikstof per hectare, in Tilburg en Amersfoort neemt men opgeslagen kuubs mest op het bedrijf gedurende een bepaalde periode van het jaar en in de regio West Brabant kiest men voor nitraat in het freatisch grondwater (dit grondwater is 30 jaar oud en zegt helemaal niets over de staat van de bodem op dit moment, het zegt iets over 30 jaar terug). Ik hoop dat u met mij eens bent dat het lastig benchmarken is op deze manier. Telos geeft die inzage in dat benchmarken dan ook niet.

Verschillende normen

Tot slotte: Telos hanteert een eigen norm voor wat goed of slecht is aan het uitrijden van stikstof per hectare. Dat is bizar. Wij hebben in Nederland de Meststoffenwet die geldt voor alle Nederlandse boeren. De Rijksoverheid bepaalt deze normen op basis van verantwoord landbouwkundig gebruik. De norm voor stikstof in Brabant is 170-230 kilo per hectare. In Meierijstad hanteert Telos 34 kilo als grens. Vanaf 200 kilo kleurt de score 'rood' hetgeen betekent 'ernstige bodemonverontreiniging'. In Apeldoorn hanteert Telos 120 kilo als 'rood'. In Oss kleurt de kaart rood bij alles vanaf 34 kilo, de Osse boeren scoren pas een 'goud' onder de 5 kilo stikstof per hectare. Let wel: de beste bodemkwaliteit/grondwaterkwaliteit wordt gevonden bij de derogatieboeren: dat zijn de boeren die 230 kg stikstof per hectare uit rijden! Telos hanteert dus een onzinnorm, een norm die geldt voor depositie, voor hetgeen uit de lucht valt. Totaal niet vergelijkbaar met bemesting ten behoeve van het voeden van gewassen op de bodem.

Het bedrijf Telos is niet deskundig op het gebied van landbouw. Dit blijkt ook uit de achtergrond van de medewerkers. De waarschuwingen op de site van CBS over foutief gebruik van de cijfers heeft men genegeerd. CBS is er eerlijk en helder over, ook in een persoonlijke mail die ik ontving gaf men aan dat Telos de cijfers niet voor dit doel kan gebruiken. Het CBS gaf aan gestopt te zijn met de productie van de bewuste tabellen vanwege de tekortkomingen. In theorie kan men een

nietszeggende vergelijking maken tussen gemeenten op basis van deze cijfers. Maar men kan daar absoluut geen 'duurzaamheidsconclusies' aan verbinden. En als men dit gebruikt voor een benchmark dan is men geen bodemverontreiniging aan het benchmarken maar de stikstofproductie van bedrijven toegerekend naar de hoofdvestiging, gekoppeld aan hectares binnen een gemeentegrens. Een nietszeggend getal.

Laat onverlet dat de Rekenkamercommissie feitelijk niets doet met de brief van ZLTO. De Rekenkamercommissie lijkt het niet zo erg te vinden dat de boeren door Telos van milieucriminaliteit beschuldigd worden en dat Telos een volstrekt uit de lucht gegrepen norm hanteert. Hoe kunnen wij de Rekenkamercommissie nog vertrouwen als deskundig? Zijn zij niet de hoeders van de cijfers die gehanteerd worden? Hoe kan de commissie een duidelijk signaal van ZLTO zo langs zich neerleggen? Hoe kan de commissie berusten in het wegzetten van de eigen boeren als milieucriminelen? De Rekenkamercommissie vindt dat er doelen voor Intensieve Veehouderij moeten komen, het is echter tamelijk zinloos om te gaan praten over niet bestaande bodemverontreiniging, waarbij zowel Telos als de Commissie al weten dat de niet bestaande verontreiniging wordt veroorzaakt door de intensieve veehouderij!

Overigens is er genoeg te bepraten over het buitengebied, wat te denken van al het zwerfvuil in onze weilanden waar koeien aan overlijden? Het dumpen van huisvuil in het buitengebied, inclusief groenafval. Wat te denken van het gecross van de motoren zelfs over de dassenburchten heen. En wist u dat de weidevogelwerkgroep denkt dat de patrijs hier niet meer zit? Die zit er wel, maar door een ernstig gebrek aan vrijwilligers worden niet alle vogels gespot. Wist u dat er ook te weinig vrijwilligers zijn om de boeren te helpen met nesten veilig stellen? Weet u dat er best meer boeren bloeiende akkerranden willen aanleggen maar dat dit te kostbaar is? Er is genoeg te doen, maar dankzij Telos hebben we nu discussie over een uit de duim gezogen 'ernstige bodemverontreiniging'.

Verzoek

Tot slot doe ik vanuit de Nederlandse Melkveehouders Vakbond het formele verzoek om de conclusie inzake 'ernstige bodemverontreiniging' te schrappen en dit ook middels een persbericht recht te zetten. De Rekenkamercommissie heeft er immers ook voor gekozen om deze 'ernstige bodemverontreiniging' via de pers naar buiten te brengen.

NMV neemt het onterecht verwijt naar de boeren inzake overtreding van de Meststoffenwet hoog op.

Hoogachtend

Nederlandse Melkveehouders Vakbond